

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravljalstvu prejemam:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-30
na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (1. nadstropje levo), telefon št. 34.

Kakojn vseh dni svojo tiskovno mesto in prejemajo.

insetati veljajo: petstotinska petiti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, insetati itd.
to je administrativne stvari.

Posredovana števila velja 10 vinarjev.

Na pisarna naročila brez istodobne vplašitve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 35.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-30
na mesec 2-30

za Nemčijo:

celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znakma
Upravištvu: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 35

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vjudno vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vse leto K 24— Četrta leta K 6—
Pol leta 12— En mesec 2—

V upravljalstvu prejemam na mesec K 1-90.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:

Vse leto K 25— Četrta leta K 6-30
Pol leta 13— En mesec 2-30

Za Nemčijo vse leto 28 K. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnevom, a hratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po potekli naročnini brez ozira vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravištvu „Slovenskega Naroda“.

Novi boji za ravnopravnost pri graškem nadsodišču.

Pri graškem nadsodišču obstoji takojimenovan slovenski senat, to je senat, pri katerem se obravnava o slovenskih spornih zadevah, ki so bile v nižji instanci obravnane v slovenskem jeziku. Ta senat je bil ustanovljen že pred mnogimi leti. Doslej se je to z velikimi težavami, in bilo je potem potrebno mnogih težkih bojev, predno so slovenski odvetniki izvajali slovenskemu jeziku pristojno pravico, da se namreč smejo zastopniki strank pri obravnavi pred slovenskim senatom graškega nadsodišča posluževati slovenskega jezika. Nemci so namreč zahtevali, naj se pri nadsodišču razpravljajo tudi o slovenskih tožbah v nemškem jeziku, češ, da so slovenski odvetniki itak zmogni nemškega jezika.

Od tedaj je mnogo let vladal mir in slovenski odvetniki so v slovenskih pravnih zadevah neovirano

zastopali svoje stranke v slovenskem jeziku.

Sedaj hočejo Nemci poslati provocirati nove boje in njih očitni namen je, odpraviti slovensko razpravljanje o slovenskih pravnih zadevah pri slovenskem senatu graškega nadsodišča.

Opetovano se je v zadnjem času zgodilo, da so nemški advokati protestirali proti temu, da se slovenski advokati pri takih obravnava poslužujejo slovenskega jezika in zahtevali so, naj slovenski advokati govorijo in razpravljajo nemški, samo ker nasprotniški advokat slovenskega jezika ne razume. Ker se to ni zgodilo, je nemški advokat zahteval tolmacha in ker se tej njegovi zahtevi ni ugodilo, je dal svoj protest na zapisnik in zapustil sodno dvorano ter se šele vrnil, ko je bila sodba razglašena.

Sodišče je postopalo korektno, ko je odklonilo zahtevanje, naj se pokliče sodni tolmač. Če nemški odvetnik svojega nasprotnika ne razume, je to njegova stvar, ravno tako, kakor je stvar slovenskega odvetnika, da razume svojega nasprotnika. Slovenski odvetnik ima pravico in dolžnost zastopati svojo stranko v slovenskem jeziku in senat ima dolžnost to pripustiti. Pri obravnavi o pravnih zadevah, ki so bile v nižji instanci obravnane v slovenskem jeziku, nima sodni tolmač ničesar iskati. Saj je bil slovenski senat ravno za to ustanovljen, da obravnava o slovenskih spornih zadevah.

Nemški naskoki na pravico slovenskega jezika pri obravnavi pred slovenskim senatom graškega nadsodišča so doslej ostali brez uspeha. Toda podcenjevati jih ne gre. Tudi na Koroškem so Nemci začeli svojo vojno zoper rabo slovenskega jezika pri sodišču na enak način in žal doslej popoln uspeh ter pregnali slovenski jezik iz sodnih dvoran.

Kaj takega bi radi dosegli sedaj tudi pri nadsodišču v Gradcu.

Volitve na Ogrskem.

Jutri, dne 1. junija, se začne na Ogrskem veliki volilni boj. Sicer bodo volitve šele v nekaterih dneh popolnoma dokončane, toda že 1. junija se bo odločilo, kako bo sestavljena nova poslanska zbornica, kajti

ta dan bo oddati več kot tri četrtine vseh mandatov.

Agitacija za te volitve je bila veličanska. Najznamenitejši politiki in najslavnejši govorniki vseh strank so šli, spremljani od banderijev v agitacijsko borbo in želi tod oduševljeno pritrjevanje in eljenklice, tam zopet gnili jajca in ljute batine. Povsod pa je tekla pijača v neverjetnih množinah in kortesi, kakor imenujejo na Ogrskem agitatorje, so razpihovali vse strasti v plamene.

Toda že danes, ko se volitve še niti začele niso, je politična konstelacija na Ogrskem že vsa drugačna, kakor se je mislilo, da se razvije in ravno tisti, ki so stali največja upanja na grofa Khuena, so danes v največjih skrbih.

Kakor kak strahovalec je nastopil grof Khuen - Hedervary mesto ogrskega ministrskega predsednika. Iz vseh žepov so mu gledala specialna pooblastila, temen je bil njegov pogled in skrivnostno grozljivo so se glasile vse njegove izjave.

Kakor svoje dni vojvoda Alba strahotnega spomina na Nizozemsko, tako je prišel grof Khuen - Hedervary na Ogrsko in vse je pričakovalo, da zlomi moč madžarske oligarhije, položi Ogrsko pred noge njenega kralja in ustvari predpogoje za spoznamljenje med kredo in ogrskim prebivalstvom ter za uvedbo splošne in enake volilne pravice, ki naj odpravi vladajoče krivice, naj ustvari pravične razmere tudi za nemadžarske narode ter položi temelj boljšim razmeram sploh.

Danes tega nihče več ne pričakuje od grofa Khuena, še danes je gotovo, da so bila vsa upanja v njegovo osebo jalova. Zvezal se je z ljudmi in s strankami, ki o njegovem programu nečejo ničesar vedeti in ki hočejo z njegovo pomočjo samo na krmilo priti. Ta delavska stranka, ki jo je Khuen poklical v življenje, je družba najdesperatnejših elementov, ki nimajo nič drugega skupno, kakor željo, priti do veljave in moči.

S to družbo gre sedaj grof Khuen v volilni boj in vse kaže, da se niti nanjo ne more zanašati in da sta se združila Tisza in Kossuth, stranka, ki stoji na dualističnem programu iz leta 1867., in stranka, ki stoji na programu popolne neodvisnosti Ogrske iz leta 1848., na medsebojno

podpiranje pri volitvah, kateremu bo sledilo tudi skupno delovanje v parlamentu.

Khuen pač sam nima upanja, da bi njegova delavska stranka mogla dobiti večino v novem državnem zboru, in zato pripravlja novo koalicijsko madžarskih strank, zato hoče Tiszo in Kossutha spraviti pod en klobuk.

Taka koalicijska ne pomeni nič drugega, kakor novo ero državno-pravnih bojev med krono in madžarskim parlamentom, onemogočenje in pokopanje vsake pravične volilne reforme, novo gospodstvo madžarske oligarhije in ohranitev brezpravnosti nemadžarskih narodov. Vse kar se je od Khuena pričakovalo, je šlo po vodi, še predno se je začel volilni boj.

Z jutrišnjim dnem se začne ta boj. Svet bo posebno strmeln nad izidom volitev v nemadžarskih okrajih. V madžarskih okrajih bodo, kakor vse kaže, izvoljeni skoro sami Kossuthovci in Justhovci. V slovaških, rumunskih, nemških in srbskih okrajih pa bodo zmagali po veliki večini vladni Madžari, ki jih je vlada vsilila kot kandidate. Nemadžarske narodnosti bodo dosegle le bore malo mandatov, ker jim jih hoče vlada ugrabiti.

Z jutrišnjim dnem se začne ta vojna. Vojna bo to v resnici. Vlada je poklicala na pomoč vse polno e. kr. vojaštva, da bo z bajoneti, in če treba s krogli »vzdržala red«. Na Ogrskem je že od nekdaj tako, da so volitve krvave in veljajo mnogo človeških življenj, to pa je seveda samo slučaj, da teče kri samo tamkaj, koder nemadžarski volilci nečejo voliti madžarskih kandidatov, protežiranih od vlade.

Parlament.

Čehi in Nemci.

Na Melniku je govoril v nedeljo dr. Fort o političnem položaju in je izjavil, da mora vsak pameten človek videti, da ni napaka, če gredo Čehi na češko - nemške konference. Trajnega miru sicer ne bo, pač pa se lahko doseže premirje. Jezikovno vprašanje se bo dalo rešiti samo v češkem dež. zboru. Govornik je slednjič obsodil postopanje čeških radikalcev in je dejal, da se toliko časa

politične razmere za Čeha ne bodo izboljšale, dokler bodo ti neenotni.

Češki soc. demokratje bodo, kakor poroča »Pravo lidu«, povabilo čeških agrarcev h konferencam o Bukvajevem okvirnem zakonu predložili soc. demokratični zvezi, da se tudi nemški in poljski sodrugi lahko o tem vprašanju izrazijo.

Cesar v Bosni.

V nedeljo ob 6. uri 40 min. popoldne je odpeljal dvorni vlak cesarja iz Budimpešte v Bosno. V cesarjevem spremstvu so ministri Aehrenthal, Schönauich in Burian ter oba ministrska predsednika. V ponedeljek zjutraj ob 5. uri je dospel dvorni vlak v Bosenski Brod. Cesar je izstopil ter sprejel pozdrave deželnega šefa Varesanina in dr. župana Mehmed Hafis Hodžić je cesarja nagovoril v pozdravnem nagovoru. Ob polu 6. je vlak spet zapustil Bosenski Brod.

Drugi sprejem je bil v Doboju po 8. uri zjutraj. Na kolodvoru je bilo zbrano vojaštvo, duhovščina, uradništvo, občinski zastop, društva itd. in solski otroci. Cesar je tudi tu zapustil dvorni vlak in sprejemal pozdrave. Po preteku 20 minut se je vlak odpeljal proti Sarajevu.

Sarajevo je bogato okrašeno. Povsod vihrajo zastave, večinoma hrvaške, srbske in deželne, le tu pa tam kaka črnorumenca, in na poslopju deželne vlade ogrska. Dvorni vlak je dospel v Sarajevo ob 3. uri popoldne. Pri sprejemu so bili navzoči seveda reprezentanti vojaštva in posvetnih ter duhovskih oblasti. Cesarja je pozdravil župan Kulovic, odgovoril pa je v hrvaškem jeziku civilni adlat Benko; dejal je, da cesarja zelo veseli, da more preživeti par dni v Bosni. Zvečer je bila sijajna razsvetljava mesta.

Dopisi.

Iz Novega mesta. V novomeškem Narodnem domu so uprizorili domači igralci dne 28. t. m. Jurčič-Govekarjevega »Desetega brata«. Igra je uspevala v vsakem oziru izbornom. To je dokaz, da imamo Novomeščani mnogo resnično nadarjenih igralcev. Govekarjev »Deseti brat« je namreč tako slabo sestavljen, da mora pri slabih igralcih propasti, ali pa na poslušalce smešno učinkovati.

Snoj prej domov. In Snój? Revez je stal pred neresljivo uganjko, h komu se je vlegel in koga je porival k steni. Mislil je in mislil, a domišljiti se ni mogel ničesar. V takem duševnem položaju se ni nahajal še nikdar. Konec njegovemu premišljevanju — da ne raztegnemo preveč njegovih meditacij — je bil ta, da je sklenil, da ne pokusi nikdar več kapljice alkohola. Sicer pa po našem mnenju tega sam sebi ni verjel. V tej zdvojenosti mu je bila edina tolažba to, da je gospodar obnem povedal, da je videl Hrasta s steklenico v roki odhajati iz njihove sobice.

Vzlic temu, da je nastopila sedaj jasnost glede tropinovca, je ostal Snój doma, ko je odšel njegov tovariš. Bil je preponosen, da bi se potrudil k Hrastu pričat o svoji nedolžnosti.

Pa ni dolgo ostal sam. Začne se loputanje vrat, nagla, trda hoja, in s hrupom se odpro vrata v Snójovo sobo.

— Prosim te tisočkrat oprostite, kriči Hrast, da sem te tako sumnil. Ne vem, kako bi popravil svojo zmoto, in skrajno sem nearečen, da ne morem storiti neizgovorjenih svojih trdih in neopravičenih in neokusnih besedi. Oprostite, prosim te, in pozabi, kar je bilo. Sicer pa šuj mojo povest.

(Konec priredbe.)

LISTEK.

Kraška idila.

(Dalje.)

Nakrat sta Snój in Hrast konstatirala, da Gruntarja že predolgo ni več v njihovi sredini. Solidarno ustaneta izza mize in ga gresta — če se zibanje sploh sme imenovati kreg — iskat na dvorišče. Ker je k sreči luna sijala, sta ga kmalu našla, ubogelega Gruntarja, plazečega se po dvorišču po vseh štirih in vsega mokrega. Na začudeno vprašanje prijateljev se je Gruntarjevemu zapletajočemu se jeziku v dolgi historiji končno posrečilo povedati, da je hotel ogenj v možganih, ki mu ga je napravila povodenj v želodec, pogasiti z novo povodnjo na ta način, da si je kalal iz vodnjaka vodo na glavo in za vrat, pri tem pa da je izgubil ravnotežje, ki ga vzlic dolgem iskanju v luninem svitu ni mogel najti. S pomočjo prijateljev je naposled vendar našel izgubljeno ravnotežje — skrito je bilo nekje ob zidu — in nato sta ga tovariša, ko sta poravnala račun pri oštrju, spremila do tja, kjer revežu Gruntarju do njegovega taborišča v Št. Vidu, ni bilo več moč zaiti.

Ko sta se vračala, je Hrast še stopil k Snój in njegovo sobico ter

vzel seboj še ostali tropinovce, češ: »Ti, Snój, si ves pasji — oprostite izraz — kadar čutiš se kako kapljico alkohola v svoji bližini. In ker se lahko zgodi, da ostanemo pri jutrajšnjem ponovljenju današnjega kulnaričnega veselja vsled tvojih nelep-nih nagnjenj brez olja za svoj notranji stroj, ga raje vzame seboj. Dobro spi, in ne pozabi, da leži na tvoji desni solidni Bradač, če se slučajno prebudiš vsled kake notranje revolucije.

S temi besedami jo je odjadril v svoj stan. Snój pa se je slegel in vlegel k svojemu tovarišu, ki se je ravno prav široko stegoval v zakonski postelji, in ga z nekoliko prijateljskimi sunki pod rebra pripravil do tega, da mu je dal toliko prostora, kolikor ga je potrebovala njegova sloka postava.

Druga dne popoldne se snide-ta Hrast in Snój med vajo ob počitku pri kantinerki, da si nekoliko opomoreta od junaštev prejšnjega večera, ki so imela za posledico tudi junaškega mačka, in od truda, ki ga jima je provzročilo izpodtikanje ob kraških skalinah.

— Ti, pravi Hrast, takoj po vaji pridem k tebi na čašico tropinovca. Strašno mi je slabo.

— Ne boš, prijatelj, mu odgovori Snój, ti k meni hodil na tropinovce. Kakor vidim, te je spomin nekoliko zapustil, ker si pozabil, da si sinoči, ko sva se ločila, vzel steklenico

seboj, potem ko si me preje še prav pošteno razžalil z ozirom na mojo, vsakemu znano vzdržnost od alkohola, češar ti pa ne zamerim, ker si bil strašno nakajen.

— Snój ima prav, se oglasi Bradač, ki je poslušal njun pogovor. Kajti ko sem jaz prišel domov, ni bilo na mizi nikake steklenice — veruj-te mi, da bi se je bil poslužil, ko bi jo bil videl — samo Snój je strahovito smrčal v postelji in prav sumljivo mu je klonkal po želodec, tako da sem se skoro bal vleč se k njemu.

— Menda si se ga ti tudi kje prav pošteno navlekel, ga ježno zavrne Snój, da ne veš več, da sem se jaz k tebi vlegel in da sem te še moral k zidu poriniti, da sem sploh dobil prostora v postelji.

— Kaj se ti blede še danes? Jaz sem bil tisti, ki te je porival k steni, in še prav varno sem te moral porivati, da ni kaj plusnilo iz tvoje do vrha napolnjene posode.

— Tu se pa vendar že vse neha! Kaj misliš, če slučajno valed svoje sentimentalne zaljubljenosti prodajaš solidnost, da boš brez kasni žalil . . .

— Ne prepirajte se tovariša, se vmeša Hrast, temveč poslušajte mene. Kar se tiče tega, kdo od vaju da je prišel prej domov, ti ali Snój, o tem bo brezdomno vedel povedati vajin gospodar, skoti katerega sobomora, predno prišeta v svoj breg, in ki tako sredi, kot ova midva s

Snojem prijadrala sinoči domov, še ne gre spat. V tem pogledu je vajin gospodar poslednja instanca. Kar se pa tiče tropinovca, se mi je pa kar zdelo, da si ga ti, nad vse prijazni in za tovarštvo požrtvovalni prijatelj Snój, pustil steči v svoj nenasični želodec. Kajti pri meni doma ga ni, če bi ga bil jaz, kakor ti trdiš, vzel seboj. Bradač ga tudi ni videl, če je res, da je pozneje prišel domov kot ti. Torej ne preostaja drugega, nego prepričanje, da si ga izpil ti, kajti troj gospodar, bi si kaj takega ne upal storiti. Po pravici povedano, preveč lepo to ni od tebe, ko vendar veš, kaj smo se domenili včeraj. In delati grehe na račun prijateljstva, to se mi pa zdi že celo neumestno.

— Glede najinega prihoda domov, odgovori Snój, se podvržem tvojemu nasvetu, tovariš Hrast. Z ozirom na tropinovce pa, nadaljuje v prav rezkem tonu, nečem izgubljati prav nobene besede več, ker vem, razumeš, vem čisto natanko, da si šel, predno sva se ločila, k meni v sobo in vzel steklenico seboj, češ, da je jaz ne izpijem, kakor si precej neokusno pristavil. Sicer pa o tem nadaljujem še popoldne; kakor vidim, bo treba odriniti; stotniki že zasledajo kljuse. Servus.

Ko prideta Snój in njegov apalni tovariš domov, je bila njihova prva pot h gospodarju, da dokazata, kdo da je praj prišel domov. In, glej čudo! gospodar je potrdil, da je prišel

